

valóban érdekes, lényeges, azzal a TMT olvasói már találkoztak vagy rövidesen találkoznak az online és a CD-ROM hírostatokban.

A konferenciával egyidejűleg tartott kiállítás mérete évről évre növekszik, most 140 kiállító vett részt rajta (az előző évben 126). A kiállításon (éppúgy, mint a termékismertető előadásokon) az üzleti adatbázisok domináltak. Ezek meghatározó vonása volt a felkészülés az 1992 utáni, gazdaságilag egységes Nyugat-Európára. A kiállításból talán nehéz volt kihámozni, de az 1989-es évről és 1990 elejének jelentős eredménye ilyen szempontból, hogy nagy számban jelentek meg azok a korábban nagyon hiányzó céginformációs adatbázisok, amelyek az európai cégek adatait tartalmazzák.

Magyar vonatkozású fontos esemény volt, hogy az ottani *ESA-IRS-standon* közölték velünk: két héttel korábban az ESA feloldotta a Magyarországra vonatkozó tilalmat, így most már nincs többé akadálya, hogy magyar felhasználók is kaphassanak ESA-IRS jelszót.

Harmadik éve kiemelt része a kiállításnak a *CD-ROM Gallery*. Ez 1987-ben még valóban a CD-ROM kiadványok bemutatója volt, most azonban már az optikai lemezek azóta népszerű vált családjának minden bemutatója ide koncentrálódik. A kiállításnak ezen a részén ezúttal két (egymást részben átfedő) téma uralkodott: a multimedia típusú adatbázisok és az optikai lemezes adatbázisok kombinálása hypermedia típusú keresőrendszerrel.

A multimedia típusú adatbázisokról a legkülönbözőbb (CD-I, CD-V, DV-I stb.) szabványok szerint láthatunk-hallhatunk hangot, állóképet, nagyfelbontású állóképet, mozgóképet, animációt. Túl nagy a szabványok tarkasága.

A hypermedia típusú keresőrendszerek futtatására információkereső munkaállomásként az eddig megszokott IBM-kompatibilis gépek helyett megjelentek a jobb grafikus képességű és kész gyári hypermedia-szoftveres *Macintosh* gépek.

Újdonság, hogy a professzionális alkalmazások mellett megjelentek a széles nagyközönségnek szánt multimedia-lemezek is. Ezeket most egy animációs

film minőségű számítógépes akciójáték, a *Guinness Disc of Records* (a Guinness Book of Records mozgóképekkel, animációval és hanganyaggal kibővített változata) és egy 35 000 emlékeztető sakkjátzmát tartalmazó lemez képviselte. Ez azért fontos fejlődési irány, mert az ilyen alkalmazások "viszik" a technikát, átveszik a fejlesztés anyagi terheit, ezzel anyagilag elérhetővé teszik a kis példányszámú professzionális lemezeket, ahogy a kompakt hanglemezek tette a CD-ROM technikával.

A satelliteseemények között mindig kiemelkedő szerepet tölt be a *Dialog Update*. Ezt hagyományosan hétfőn tartják, hogy a nagy konferencia előtt, a Dialog saját rendezvényén jelenthessék be az év szenzációját. Ilyen szenzáció majdnem minden évre jut. Bár *Dialog Update* nevű rendezvényt mintegy tucatnyit rendeznek évente szerte a világon (ezek kb. felét az USA-ban), szenzációt csak erre, az IOLIM előttire hoznak.

Az 1989. decemberi *Dialog Update* szenzációja a duplumrekordok kizárása volt, amelyet azután a kiállításon már gyakorlatban is bemutattak. Erről a TMT olvasói már az online hírostatból (37. köt. 3–4. sz. 1990. p. 164–165.) értesülhettek, a konkrét megvalósítási módot pedig az a konferencia-előadás ismerteti, amelyről a TMT számára referátum készült (lásd hamarosan). Ez a duplumrekord-kizárás olyan jelentős technikai újdonság, amely ismét jócskán megnöveli a Dialog üzleti előnyét konkurenseivel szemben, ugyanakkor elvi újdonság is: a hasonlósági keresés első megvalósítása nyilvános, kommerciális információkereső rendszerben.

A konferencia utáni napon, pénteken került sor az *Inspec User Day* nevű rendezvényre. Ezen már gyakorlati bemutatót (kb. 20 lemeznyit) láthattunk arról a CD-ROM hírostatban (TMT, 36. köt. 12. sz. 1989. p. 559.) már ismertett kiadványról, amely teljes elkészülte után az *IEE* és az *IEEE* (a brit és az egyesült államokbeli villamosmérnök-szövetség) valamennyi időszaki és konferenciakiadványát teljes egészében tartalmazza majd CD-ROM lemezekben.

Válas György
(OMIKK)

Egy kézikönyv – negyedik kiadásban

A közelmúltban jelent meg a Tájékoztatás a szakmai tájékoztatásról c. OMIKK-kiadvány 4. bővített, átdolgozott kiadása Csengődy Lászlóné szerkesztésében.

A 2000 példányban közzétett – mondhatjuk bátran – adatbank közel 500 intézmény adatait foglalja magában. Ismételt megjelentetése folyamatosan biztosítja, hogy az országban folyó különféle szakmai tájékoztatási tevékenységekről minden érdeklődő tudomást szerezhesen.

E kiadás a korábbiakhoz képest eléggé megkésett. Annyit azonban nem tudott késni, hogy több, időközben megszűnt intézmény kimaradjon belőle (pl. MSZMP Politikai Főiskola, MSZMP Párttörténeti Intézet stb.). És annyit sem, hogy néhány nagyvállalat és intézmény a szerkesztőség többszöri kérése ellenére időt tudott volna szakítani az adatszolgáltatásra. De hát nem volt mit tenni: a kiadványban való szereplés önkéntes.

Tájékoztató a szakmai tájékoztatásról / [szerk. Csengödy Lászlóné]. - 4. bőv., átdolg. kiad. - Bp.: OMIKK, 1989. - 298 p.
ISBN 963 592 901 3

A kézikönyv a hazai tájékoztatási, illetve szakmai tájékoztatással is foglalkozó intézmények (intézet, vállalat tájékoztatási, ill. dokumentációs osztálya) ebbéli tevékenységét, szolgáltatásait és kiadványait írja le. Továbbá közli a különböző intézetek pontos címét, telefon- és telexszámát, fő profilját, feladatkörét stb.

Előnyei közé tartozik a tárgy szerinti megközelítés. Például együtt, azon belül megyék szerint hozza a hazai helyismereti, helytörténeti gyűjtemények adatait, de egybegyűjtve található meg benne az olyan időszerű témakörök gyűjtőhelyei is, mint a környezetvédelem, intermedierek stb. Kiadványunk – a megemlített fogyatékoságoktól eltekintve – tartalmi szempontból megfelel a követelményeknek, ám a keresési pragmatikum szempontjából nem lehetünk vele elégedettek. Zavar, hogy a név- és a tárgymutató szedése nem azonos. Különösen a tárgymutató használható nehezen.

"Külszíne" nyilván figyelemfelkeltési célból eltér az OMIKK-kiadványok megszokott bézs színétől: élénkzöldje már messziről virít. Mindazonáltal tartósabb és igényesebb formában kellett volna kiadni, mivel az ilyen kézikönyveket sok helyen, sokan és sokszor használják.

Összegezve: a kiadvány lehetett volna jobb is, elegánsabb is. A belefektetett irdatlan munkához képest csupán kevéske munkát, némi figyelmet kellett volna még ráfordítani.

A kézikönyv megvásárolható az OMIKK értékesítési osztályán (1428 Bp., Pf. 12.).

Lakatos Zsuzsanna
(OMIKK)

Current Contents/Life Sciences on Diskette a SOTE Központi Könyvtárban

Az ISI (Institute for Scientific Information) 1988-ban lépett piacra a *Current Contents/Life Sciences (CC/LS)* számítógépes változatával. A nyomtatott változathoz képest újabb szolgáltatásokat nyújtó és viszonylag olcsó, ún. "on Diskette" kiadvány a legfrissebb irodalom kutatásának modern, számunkra is elérhető módja lehet. Két változata közül a J-1200-as (495 dollár), ezerszáz vezető élettudományi folyóirat tartalomjegyzékét közli, míg a J-600-as verzió (295 dollár) ennek egy koncentráltabb részhalmozását, a legnagyobb hatású folyóiratokat dolgozza fel.

A hetenkénti periodicitással hajlékony mágneslemezen megjelenő adatbázisszeletek a rendszeres szoftver segítségével tölthetők a számítógép háttértárolójára, ahol azután gyorsan elérhetők és kezelhetők. A forgalmazó felkészült a különböző géptípusokra. A megrendeléskor megadott paraméterek

alapján küldik az IBM PC XT/AT-kompatibilis, az Apple, a Machintosh vagy a NEC-9800 sorozat gépeire fejlesztett változatot.

A program öt fő funkciója közül az első a lemezkezelést, a friss CC/LS szám töltését, illetve a korábbiak törlését és az egyes füzetek használatbavételét végzi. A winchester-lemezen egy időben fenntartott füzetek számát csak a tárolókapacitás korlátozza. Egyszerre egy, az éppen nyitott CC/LS füzetet lehet használni. Keresni kétféleképpen lehet:

- ▶ *tallózással* (browse), amikor a kutató tudományterülete frekvenciált szaklapjainak legfrissebb tartalomjegyzékeit tekinti át,
- ▶ *keresés* (search) *segítségével*, amikor az ismert logikai operátorokkal (and, or, not) és csonkolással keresőkérdéseket lehet megfogalmazni.

A CC/LS-nek nincs teaurusza, tehát csak a különböző adatmezők (cím, szerző, folyóirat stb.)